

Helserådet 10 år

Einar Bråten

Utdannet 1984, fra 1986 allmennpraktiker, bedriftslege og aidslege (informasjon) i 2 år, helsesjef i Kongsberg kommune fra 1988 til 1999, prosjektleder for Rådgivningsprosjektet i Helsetilsynet i 1999–2001, fra 2002 kommunelege i Øvre Eiker kommune, 100% stilling. Er lykkelig ansatt som heltids samfunnsmedisinere i en kommune som etterspør samfunnsmedisinske vurderinger.

Livet er egentlig sammen med familien, tre katter, et marsvin og tre høner, ubetalt familiær drosjesjåfør, interesserer meg for friluftsliv, jakt, skurr på bil, har veteranhus (en livsstil), datainteressert, blues entusiast og musikkavhengig, med sterk hang til kulturelle utsekelser.

AV EINAR BRÅTEN

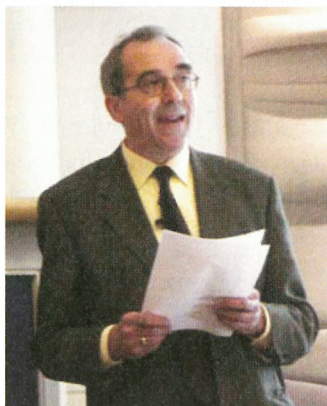
En time før Jubileumskonferansen startet kom jeg til konferanselokalene hos KS i Oslo. Lettere forfjamsset over at togene til NSB var helt i rute ble jeg plassert i en god lenestol med en kopp kaffe av en hyggelig KS medarbeider. Hvorfor går man egentlig på 10 års jubileum? Det var tid nok til å gruble litt aleine i foajeen.

Jeg har lest «Helserådet» siden det startet opp som MFAL-rapport i 1993. Hele tida har Anders Smith vært redaktør. Et imponerende «fritidsarbeid» som i seg sjøl er grunn godt nok til å møte opp. Mange personer har bidratt med innlegg til bladet og slike konferanser er et viktig møtested for oss samfunnsmedisinere som til vanlig er så spredt. En god mulighet til å møtes igjen. Viktigste grunn var nok allikevel programmet for her var det mange spennende og aktuelle temaer!

Selvfølgelig ble det mange kjente ansikt. Sammen med foredragsholdere var det til sammen ca 55 som hørte Anders Smith gå gjennom historien til helserådet fra den spede begynnelse fram til i dag. Fra å være ett A4 ark i 1993 til fire A4 sider i dag og egne nettsider med arkiv over alle utgaver – fremdeles er avisa like aktuell.

Før jeg visste ordet av det stod jeg ved talerstolen sjøl og takket Anders for 10 år med idealistisk redaktørarbeid! Nede på stolen igjen håpet jeg bare at jeg hadde klart å takke han godt nok på vegne av alle oss som leser bladet og kjenner nytten av innholdet i hverdagen.

Hans Ånstad som de fleste kjenner, som avdelingsdirektør i Helsedepartementet, var innbudt til å snakke om Stortingsmelding nr 16; «Resept for et sunnere Norge» og sette denne opp mot Folkehelsemeldingen han sjøl var med på å legge fram for 10 år siden. Ånstad er blitt pensjonist, men det var ikke noen sliten samfunnsmedisinere som la fram

Anders Smith, en pionjer i nettverksarbeid for samfunnsmedisinere

Hans Ånstad: trening på grønn resept er noe tull – høyrevridd helsepolitikk

sine meninger. Han brukte mest tid på å gå gjennom regjeringens resept for at vi skal få et sunnere folk og sparte ikke på kruttet.

Meldingen legger vekt på at vi alle har ansvar for å ta vare på vår egen helse og at Helsevesenets kapasitet til å forebygge ikke er godt nok utnyttet. Kanskje den går litt for langt i å legge ansvar for egen helse på hver enkelt, problematiserte Ånstad. Friskere ble det da han gikk inn på meldingens mål om å halvere antall unge som røyker. Hvorfor er avgiftspolitikken bare så vidt nevnt når vi veit at den er en viktig faktor hvis man vil dempe både røyke- og alkoholforbruket?

Meldingen legger mye vekt på å vise at de sosiale ulikheter i Norge er store og økende.

«Man kunne vært mye mer tydelig på hvordan man skal sikre at disse ujevnhetene utjevnes» sa Ånstad. Videre sammenlignet han Folkehelsemeldinga fra 1993 med den nye og pekte på en grunnleggende forskjell; i 1993 var man opptatt av forebyggende tiltak rettet mot befolkningen mens man nå er mer opptatt av forebyggende tiltak til risikogrupper. Høyrevridd helsepolitikk sa Hans Ånstad som i neste åndedrag la til at ordningen med trening på «grønn resept» var noe tull. Det var temperatur og engasjement i hans gjennomgang som også ga engasjement i diskusjonen som fulgte etter innlegget.

Helse, miljø og mat – tre retter på samme fat? Er en kjent overskrift for de som har fulgt med siden «Bodø-erklæringen» i 1997. Anders Smith gikk gjennom likheter og forskjeller innen helsevern, miljøvern og matvern. Han var glad for at de hadde fått gehør for tankene med interkommunalt samarbeid om miljørettet helsevern med utgangspunkt i det nye Mattilsynet.

I diskusjonen snakket Birger Willumsen om mulighetene kommunene har for å reorganisere laboratoriene som bare er utelatt i omorganiseringen av Næringsmiddeltilsynene. Øystein Lappegard pekte på at ikke alt innen samfunnsmedisin kan legges til en interkommunal enhet og foreslo at man laget kompetansesentre for kommunelegene lagt til det lokale Mattilsynet.

Etter det var nok de fleste mest opptatt av å stille sulten enn å føre tilsyn med den. Etter lunsjen kom det ene innlegget etter det andre med aktuelle emner svært kort beskrevet slikt:

Hans Støen er miljøvernleder i Bærum kommune og hadde synspunkter på hvordan det ser ut til å gå med det kommunale miljøvernarbeid.

- Miljø- og helseutfordringer har i vår del av verden primært sine røtter i livsstil, forbruksmønster og sosioøkonomiske drivkrefter.
- Vi må bli dyktigere til å kompensere for begrensninger knyttet til markedsøkonomisk styring og tenking.
- Vi må finne fram til rasjonelle løsninger på komplekse, felles problemer som; alliansebygging, partnerskap, nettverk på tvers av fagprofesjoner.

Knut Rønning fra landbruksdepartementet gikk gjennom bakgrunn for og hensikten med å omorganisere næringsmiddeltilsyn, landbrukstilsyn og dyrehelsetilsyn til et statlig Mattilsyn. Hovedmålet er at rettsikkerheten skal ivaretas likt overalt i landet samtidig med at beslutning skal skje desentralt på bakgrunn av god samforståelse av regelverket. Landet deles inn i åtte regioner med 50–75 lokale Mattilsyn. Antallet er enda ikke avgjort.

Diskusjonen rundt utfordringene kommunene står overfor i kjølvannet av denne omorganiseringen kunne tatt resten av døgnet med så mange taletrengte deltakere.

Karl Gunnar Sanda geleidet oss videre med forskning på om interkommunale ordninger er veien å gå i framtida. Han satte opp en skala av samarbeid mellom kommuner fra kontakt i enkeltsaker gjennom uformelle nettverk, interkommunalt samarbeid i enkeltsaker, helhetlig kommunalt samarbeid om kjerneområder til kommunesammenslåing. Det finnes få kommuner som har et helhetlig kommunalt samarbeid mens de beste resultatene var fra enkeltsaksområder som Næringsmiddeltilsyn og legevakt.

Ole Johan Bakke var en sterk tilhenger av det interkommunale samarbeidet innen miljørettet helsevern men gjerne også utvidet til et «samfunnsmedisinsk kraftsenter» siden den samfunnsmedisinske kraften etter hvert renner ut av hver enkelt (små)kommune. Han viste til eksempel fra Vestfold som burde kunne bli vellykket bare de økonomisk hardt pressede kommunene fortsetter sitt tidligere engasjement.

Anders Smith avsluttet jubileumskonferansen, men da satt dessverre referenten på nok et presist NSB-tog tilbake til Bergstaden Kongsberg. Idet vi tordnet gjennom Liertunnelen i et proppfullt pendlertog tenkte jeg på den gamle bergmannshilsenen; «Glück auf» og mente Anders Smiths fortsatte redaktørarbeid og ikke om vi kom ut av tunnelen i god behold.

KURS NR.: B-1770

Don't tell us – show us

Kurs for praksislærere og andre som veileder leger på almenlegekontor
27.05 – 28.05.2003

Målgruppe: Allmennleger som er praksislærere for medisinerstudenter, allmennleger som er veiledere for turnusleger eller spesialistkandidater i primærhelsetjenesten og allmennleger som er veiledere for egne pasienter.

Kurset er søkt godkjent med 16 timer som emnekurs i fagområdet veiledningspedagogikk i allmennmedisin videreutdanning, og som valgfritt kurs i fagområdet veiledningspedagogikk i etterutdanning i allmennmedisin.

Læringsmål: Utvikle deltakernes kunnskaper, ferdigheter og iderikdom knyttet til egen legerolle, samt i veilederrollen av studenter og leger i allmennpraksis.

Innhold: Hvordan kan man analysere konflikter og faglige dilemmaer på kreative måter? Vi tar i bruk Forumspill som pedagogisk metode og som endringsmetode i egen praksis. Vi supplerer med enkle teatertechnikker for å utvide vårt pedagogiske repertoar. Kurset bygger på pedagogen og teatermannen Augusto Boal sine teaterformer Bildeteater og Forumteater, og består av veksling mellom plenum og gruppearbeid.

Kurssted: Seksjon for allmennmedisin, Ulriksdal 8c, 5009 Bergen.

Kurskomite: Fylkeskoordinatorene Per Stensland, John Nessa og Janecke Thesen sammen med høyskolelektor Mette Bøe Lyngstad, Høgskolen i Bergen.

Påmelding til: Kontor for legers videre- og etterutdanning, Det medisinske fakultets sekretariat, 5020 Bergen-Universitetet.

Påmelding E-post:
koordinatorkontoret.bergen@legeforeningen.no

Påmeldingsfrist: 15. april 2003

Antall deltakere: 30

Antall kurstimer: 16

Kursavgift: 1000

Kursavgift ikke-leger: 2000

Andre opplysninger: Vi krever ingen forberedelse denne gang. Bergen vil på denne tiden være festspillpyntet og full av glade festspillgjengere. Det lønner seg derfor å være rask med påmelding og hotellbestilling dersom du vil være sikret plass. Praksislærere ved Universitetet i Bergen vil bli prioritert.

- TEMAOVERSIKT: Tirsdag 27. mai.** Lunsj kl 1200–1300.
- Kursstart kl 1000 slik at alle på Vestlandet rekker fram.
 - Hvorfor bruke kreative arbeidsformer (teatertechnikker) i veiledning? En historie fra en legekongress i London.
 - Kort introduksjon om Augusto Boal og hans filosofi.
 - Innledende øvelser og rollespill.
 - Stikkord knyttet til problemstillinger og stikkord fra praksis.
 - bildene lages i grupper, presenteres i plenum
 - ulike måter å gi liv til bildene på
 - Brainstorm på aktuelle situasjoner fra legekontoret.
 - **Bildeteater:** En kreativ arbeidsmetode for å belyse et aktuelt tema.
 - **Forumspill:** En invitert legegruppe introduserer/demonstrerer formen.
 - **Forumspill som et språk til å forstå og utforske sin virkelighet:** Gruppearbeid rundt et selvvalgt tema. Gruppene får veiledning underveis.

Slutt kl 1800.

Kl 2000 samles vi på et av Bergens bedre etablissementer til festmiddag og utdeling av praksislærerprisen.

Onsdag 28. mai. Lunsj kl 1200–1300.

- God morgen kl 0800. Plenum.
- Visning av fourmspill. Plenum
- Hvordan bruke kreative arbeidsformer i veiledning til hverdags? Plenum.
- Slutt kl 1600.